

MANGLENDE RETSSIKKERHED & VEJLEDNING AF BORGER PÅ SOCIALOMRÅDET

Silkeborg 01-12-2023

Ved mit første møde med Jobcenter Silkeborg, bliver man som jobsøgende og potentiel ydelsesmodtager introduceret til informationspjece "STAR", hvis indhold minutøst bliver gennemgået og oplæst af jobkonsulenten, så man som kommende ydelsesmodtager bliver klar over hvilken verden man nu indtræder i.

Der stilles i dag en række processuelle krav til sagsbehandlingen, som for eksempel den helhedsorienterede vejledning af borgeren, kommunens oplysningspligt overfor borgeren, borgerens ret til medvirken i sagen og kommunens partshøringspligt.

Vi tager her afsæt i kommunens helhedsorienterede vejledning af borgeren ved borgerens første møde med Jobcenteret.

jfr. loven har kommunen oplysnings- som vejlednings-pligt overfor borgeren.

Såvel kommuner som borgerrådgivere har flere retssikkerhedsmæssige forpligtelser i hele sagsforløbet. Lige fra den første vejledning af borgeren til begrundelsen for kommunens endelige afgørelse.

Analysere vi nu indholdet af informationspjece "STAR" som borgeren bliver mødt med ved første henvendelse til Jobcenteret og som minutøst bliver gennemgået af jobkonsulenten, optræder en bekymrende kommunikationsetik.

Pjecen "STAR" er udgivet af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering hvor indholdet hovedsageligt findes fokuseret omkring følgende punkter;

1. Hvilke forpligtelser borgeren (ydelsesmodtageren) har overfor kommunen.
2. Hvilke sanktionsmuligheder kommunen har over for borgeren (ydelsesmodtageren).

Der er sidst i pjecen under "REGLER" henvist til Lov om Aktiv Socialpolitik, dog kun i forbindelse med rådighed og sanktioner.

For i forvejen udfordrede borgere, er det ikke muligt for denne gruppe selv at gennemskue borgerens rettigheder som kommunens forpligtelser over for borgeren, blot gennem en enkelt henvisning til LAS.

Da kommunen over for ydelsesmodtagere har fuld oplysningspligt som vejledningspligt, findes det således stærk bekymrende at informationspjece "STAR" ikke omhandler vigtige og relevante punkter som;

3. Kommunens forpligtelser over for borgeren (ydelsesmodtageren).
4. Borgerens (ydelsesmodtagerens) rettigheder, jfr. LAS, Alm Social ret, Lov om Retssikkerhed, beskyttelseshensynet mv.

Pjesen findes således i sin nuværende form, kommunikativ udarbejdet som et redskab for kommunen til med det formål alene at fastholde den udfordrede borger i "underdanig" juridisk tilstand. Her er således tale om en klar anvendelse af psykologiske påvirkningsoperationer, hvis formål alene er at have en undertrykkende adfærds kontrollerende effekt på borgeren.

Opretholdesen af den lovpligtige oplysningspligt overfor borgeren findes således ikke udmøntet i "STAR" materialet, og strider derfor mod flere gældende lovpligtige elementer, herunder retssikkerhedsprincippet. Der bliver ikke ved første møde med jobcenter eller efterfølgende møde med ydelsescenteret informeret om yderligere.

"Kommune skal påvise, at kommunen har opfyldt oplysningspligten over for borgeren. Det betyder i praksis, at Kommunen har bevisbyrden for, at borgeren er indforstået med vejledningen....."

"Kommunen har en oplysningspligt overfor borgerne om deres rettigheder, og om hvor borgeren skal rette henvendelse....."

Nuværende indhold af informationspjece "STAR", falder dog fint i tråd med kommunens efterfølgende behandling af ydelsesansøgere, hvor det ofte viser sig at borgernes lovmæssige rettigheder som beskyttelseshensyn fuldstændigt af kommunen bliver ignoreret og tilsidesat.

"1. Grundlæggende værdier

Værdier

Den offentlige sektor bygger på værdier som åbenhed, demokrati, retssikkerhed, saglighed, integritet og uvildighed samt kravet om lovmæssig forvaltning (legalitetsprincippet).

Samtidig forventes det, at opgaver udføres smidigt og effektivt, og at der leveres ydelser af høj kvalitet.

Den offentlige sektor dækker over mange forskellige myndigheder og institutioner med vidt forskellige relationer til borgerne. Fælles for alle myndigheder og institutioner er, at de skal give borgerne en kompetent, ordentlig og hensynsfuld behandling med udgangspunkt i de nævnte værdier. Det er et fælles ansvar for ledelsen og medarbejderne, at dette sker..."

Dette er dog ikke det billede man som ydelsesansøger møder. Derimod entrere man et paralelsamfund, hvor man som borger reelt set ikke findes beskyttet af "lov om retssikkerhed og administration på det sociale område", på trods af at lovtæksten er både klar og tydelig.

Kommunerne tilsidesætter således ofte borgerens rettigheder, og det uden konsekvens for kommunen. Dette grundet at specielt udfordrede borgere ikke har hverken de fornødne kompetencer, eller mentale ressourcer til at forfølge blot de mest basale retsprincipper. Skulle det imidlertid ske at en borger begiver sig ned af den sti, kan kommunen blot ignorere dette, da det i praksis ikke får nogen som helst konsekvens for hverken kommune eller den enkelte socialrådgiver/sagsbehandler.

Det har således ikke været noget problem at finde domme i sager omhandlende socialtbedregeri, hvor borgere er blev dømt både fængselsstraf, bøder og tilbetaling af uretmæssigt modtaget ydelse.

Deimod er det ikke muligt at finde blot én eneste dom, afsagt mod kommune, enkelt sagsbehandler eller leder i det offentlige jfr. straffelovens kapitel 16.

Og med god grund - selvom vi kan finde hundredevis af sager, blot indenfor de sidste 5 år hvor socialrådgiver, sagsbehandler eller ledere i socialforvaltninger, klart har overtrådt lovgivningen, er kun ganske få sager blevet rejst.

De sager som er blevet rejst, altså politianmeldt af borgere, er ofte blot blevet afvist af Politiet som henviser til retsplejelovens §§ 721-722, samt retsplejelovens paragraf § 749, stk. 1, at politiet afviser en indgiven anmeldelse, hvis der ikke findes grundlag for at indlede efterforskning.

Sat udenfor samfundet

Er man som borger kommet uden for arbejdsmarkedet og efterfølgende henvendt sig til jobcenter, som led i efterfølgende at kunne modtage en midlertidig ydelse til opretholdelse af livet, er man reelt set ikke omfattet af gældende lov om retssikkerhed. Man har samtidig ikke mulighed for at retsforfølge kommune, eller enkelt personer i socialforvaltningen selvom beviserne står klart og tydeligt. Man er ganske enkelt sat uden for samfundet.

Dette ikke blot krænker borgerens retsfølelse, men får ligeledes borgeren til at føle sig uønsket og nedværdiget i en sådanne grad at det ofte medføre en lang række psykiske følgevirkninger, som lavt selvværd, usikkerhed om fremtiden, forringet livskvalitet mv...som fremadrettet har vist sig at få store samfundsøkonomiske konsekvenser.

Nuvel - kort sagt - Deres informationspjece "**STAR**", overholder ganske enkelt ikke gældende lovgivning i henhold til helhedsorienterede vejledning/oplysning af borgeren, men er der i mod medvirkende til at fastholde specielt udfordrede borgere som søger hjælp af det offentlige i en umenneskelig som uværdig situation.

Hvad betyder det at vi har retssikkerhed i Danmark?

Retssikkerhedens betydning

Retssikkerhed er grundlaget for enhver retsstat. At sikre borgernes retssikkerhed betyder, at borgerne skal kunne gennemskue den lovgivning, som gælder i samfundet, og at den enkelte borger har visse rettigheder, som ikke må krænkes af myndigheder, politikere eller andre aktører.

Hvordan sikres retssikkerheden?

Myndigheden skal sikre at borgeren får orientering om regler og praksis, så borgeren får mulighed for at varetage sine interesser. I nogle tilfælde stilles der skærpede krav til myndighedens vejledning; f. eks. hvis reglerne er indviklede, eller hvis sagen kan få særligt indgribende konsekvenser for borgeren.

Ombudsmandens fokus

Ombudsmanden har ofte haft fokus på myndighedernes vejledning af borgerne.

Får borgerne ikke den rette vejledning, kan det betyde at de går glip af de rettigheder som loven giver dem.

God vejledning skaber forudsigelighed. Og forudsigelighed er en væsentlig del af retssikkerheden.

Vælger myndigheden at kommunikere via hjemmeside eller gennem fortrykt fysisk materiale, er den forpligtet til at sikre at oplysningerne er let tilgængelige, korrekte og tilstrækkelig detaljerede til at borgeren kan få et overblik over sin retsstilling og dermed sine muligheder.

I de tilfælde hvor en borger enten mundtligt eller skriftligt kontakter en myndighed og stiller konkrete spørgsmål inden for myndighedens sagsområde, er myndigheden forpligtet til at yde borgeren vejledning. Det følger direkte af forvaltningslovens § 7, stk. 1. En videregående pligt til at vejlede kan i øvrigt følge af almindelige retsgrundsætninger og god forvaltningsskik.

Hvad er vejledningspligt?

Formålet med myndighedernes vejledningspligt er at imødekomme borgernes informationsbehov og undgå, at borgerne på grund af fejl, uvidenhed eller misforståelser udsættes for retstab. Vejledningspligten kan følge af både forvaltningsloven, almindelige retsgrundsætninger og god forvaltningsskik.

De bedste hilsner \ Thorkild Larsen

Silkeborg 01-12-2023